

Група 209

Історія України

Урок 27. Повсякденне життя в місті й на селі.

Історія України В.Власов, С.Кульчицький

Параграф 15 ст.133-134 опрацювати

Письмово ст.134 завдання 3 в конспекті записати

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-z-istori-ukra-ni-na-temu-povsyakdenne-zhittya-naselennya-ukra-ni-v-period-60-80-h-rr-hh-st-5266>

Повсякденне життя українців у 1964—1985 рр.

Повсякденне життя громадян є найкращим свідченням реального стану життя в країні. Період в історії СРСР і, відповідно, України з *1964 до 1985р.*, що дістав назву «застій», відзначався стабільністю і впевненістю більшості громадян у майбутньому.

Починаючи з XXIII з'їзду КПРС (1966 р.) на всіх високих партійних форумах підвищення життєвого рівня населення декларувалося як одне з основних завдань партії та держави. Навіть у Конституції СРСР 1977 р. та Конституції УРСР 1978 р. були зафіксовані права на гарантовану, гідну оплату праці, на забезпечення житлом, кваліфікованою медичною допомогою тощо.

Деякі позитивні зміни справді відбулися, хоча їхні масштаби явно поступалися обіцяним. Так, остаточно відійшов у минуле страх голоду. Колгоспники нарешті почали регулярно отримувати заробітну плату і пенсію. Зросла купівельна спроможність населення. Середня заробітна плата зросла з 78 крб у 1960 р. до 155 крб у 1980 р. Люди почали користуватися речами, які вже давно були звичними на Заході: пральними машинами, побутовою електротехнікою, холодильниками, телевізорами тощо. Зріс асортимент товарів і послуг. Проте з початку 1970-х рр. для повсякденного життя пересічного громадянина ключовим словом став дефіцит. Із кожним роком до розряду дефіцитних потрапляло все більше і більше товарів. Особливо дефіцитними були якісні імпортні товари.

У зв'язку з товарним дефіцитом престижними стали професії, що мали відношення до виробництва або розподілу дефіциту, а також привілеї на придбання дефіцитних товарів.

Попри зростання життєвого рівня населення, його добробут порівняно з іншими країнами світу залишався низьким. Так, Україна на початку 1980-х рр. за показниками рівня життя посідала 50—60-те місце у світі.

Складною залишалася житлова проблема, хоча для її розв'язання виділялися мільярдні суми. На початку 1980-х рр. черга на квартири становила 1,5 млн осіб і мала тенденцію до зростання. У складному становищі перебувало комунальне господарство міст, на покращення якого постійно бракувало коштів і матеріалів. Щодо життя в селі, то попри зростаючі капіталовкладення рівень життя тут був нижчим, ніж у містах. Умови праці та побуту селян, за однакових доходів із жителями міст, були вкрай несприятливими, а культурна інфраструктура — нерозвиненою. «*Стирання меж між містом і селом*», яке обіцяла програма КПРС 1961 р., *не відбулося*. Різниця в рівні життя спонукала сільську молодь будь-що потрапити на постійне проживання до великих міст.

Медичне обслуговування населення хоча і покращилося, але мало ще безліч проблем. Так, у край низькою була оснащеність медичних установ необхідним

обладнанням і ліками. Це зумовлювало низький рівень медичного обслуговування і зростання показників смертності населення.

Хоча в СРСР була декларована рівність громадян, партійно-державна номенклатура користувалася привілеями в розподілі матеріальних благ. В умовах усеваддя і безконтрольності номенклатурні «верхи» утворили власну закриту систему виробництва та постачання продовольства і промислових товарів, що не знала дефіцитів і черг.

У 1970—1980-ті рр. почала поширюватися практика закупівлі за кордоном партій високоякісних товарів, призначених виключно для номенклатури.

Крім того, «верхи» створили закриту систему медичного обслуговування та відпочинку. Їхні діти навчалися в престижних школах і вузах, як правило, працювали за кордоном.

Із кожним роком розрив у рівні життя між номенклатурою та звичайними громадянами зростав.

Висновок. Уроки «застою» повсякденне життя характеризувалося стабільністю та передбачуваністю, у той же час рівень життя невпинно знижувався. Партійно-державна номенклатура створила для себе систему привілеїв, які забезпечували їй значно кращі умови існування.